

“Son Gergedanı Ben Vurdum”

“I Shot the Last Rhino”

ALİ CABBAR

In Ali Cabbar's installation “I Shot the Last Rhino,” created for Yanköşe, the artist highlights the human destruction of wildlife through the idea of a trophy room in which hunters display the mounted heads of the animals they have killed.

In such a space, the severed heads or the taxidermied bodies of magnificent animals –from deer to bears and elephants to gorillas– are displayed. The hunter, having seated himself proudly on a chair, poses in this room in front of a wall upon which his various deadly weapons also hang. But here, the artist, inspired by Yanköşe's inverted walls, has arranged the space like a trophy room and named the artwork after one of the portraits on the wall: that of the Northern White Rhinoceros, extinct because of illegal hunting by poachers seeking their horns.

Today, humans are driving a million species of animals and plants to extinction, and rapidly destroying the ecosystems that they and other species need while also shaking the very foundations of economies, jobs, food chains, and the global quality of life in general. Highlighting the fact that humans are themselves the future victims of their own destruction, Ali Cabbar includes a portrait of his own mounted head on the wall.

Ali Cabbar, Yanköşe için geliştirdiği “Son Gergedanı Ben Vurdum” adlı yerleştirmesinde avcılarının öldürdükleri hayvanların kafalarını sergilediği ganimet odası fikri üzerinden insanın yaban hayatı yok edişine dikkat çekiyor.

Geyikten ayıya, filden gorile birçok görkemli hayvan, bu odalarda, kesik kafaları ya da tahnit edilmiş bedenleriyle teşhir edilir. Avcı ise silahının da asılı olduğu duvarın önünde, koltuğuna gururla kurularak poz verir. Yanköşe'nin içe dönük duvarlarının yarattığı çağrışımdan yola çıkan sanatçı, bu projede mekânı bir ganimet odası gibi düzenliyor. Yerleştirmenin ismi, duvardaki yüzlerden biri olan ve boynuzu yüzünden kaçak avlandığı için doğada soyu tükenen Kuzey Beyaz Gergedanına saygı niteliği taşıyor.

Günümüzde 1 milyon hayvan ve bitki türünün yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalmasına neden olan insan, kendisinin de tüm diğer türler kadar ihtiyaç duyduğu ekosistemleri büyük bir hızla çökertiyor, ekonomileri, geçim kaynaklarını, gıda güvenliğini ve dünyanın yaşam kalitesini derinden sarsıyor. Ali Cabbar, sorumsuzca doğaya zarar veren insanın ileride kurban haline geleceğini vurgulamak için kendi kafasını da ganimet odası duvarına dahil ediyor.

TUNA ORTAYLI KAZICI *Sevgili Ali, Kahve Dünyası'nın güncel sanat projesi Yanköşe'de sergilenecek beşinci eser sana ait; projeyi anlatır mısın, bu büyük duvar için projeni tasarlamaya nereden başladın, fikir nasıl gelişti?*

ALİ CABBAR Yanköşe'de bundan önce dört güzel proje sergilendi ve hepsi büyük ilgi gördü. Yirmi metre yüksekliğinde iki duvarı tuval gibi kullanma özgürlüğüne sahip olmak büyük bir ayrıcalık. İlk eskizleri yapmaya başladığımda başka bir fikir üzerinde yoğunlaşmıştım. Fakat o sırada, yani 2019 sonu ile 2020 başı civarında, Avustralya'da başlayan büyük orman yangınları bir türlü söndürüleliyordu. Küresel ısınmanın yol açtığı aşırı sıcaklar ve kuraklık, Amerika ve Brezilya'da da benzer felaketlere neden olmuştu. Bu felaketlerin en büyük kurbanları, yaşam alanları zaten her geçen gün insanlar tarafından biraz daha daraltılan yaban hayvanları oldu. Bir tahmine göre Avustralya'da 1 milyar hayvan öldü, koala nüfusu yok olma tehlikesi geçirdi. Sosyal medyada iç parçalayıcı videolar paylaşıldı.

Buradan yola çıkarak, insanların yaban hayatı son birkaç yüzyılda nasıl tahrip ettiğini araştırmaya başladım. En etkilendiğim vaka, Kuzey Beyaz Gergedanı alt türünden *Sudan* isimli son erkek gergedanın 2018'de ölmesiyle bu türün resmi olarak yok olması oldu. Bu olay projenin adına ilham verdi; "Son Gergedanı Ben Vurdum" bu süreç sonunda ortaya çıktı.

TUNA ORTAYLI KAZICI *Tell us what motivated you to design your installation, the fifth work to be exhibited in Kahve Dünyası's contemporary art project Yanköşe, and how you developed this idea.*

ALİ CABBAR Four beautiful works were exhibited at Yanköşe before and they were all received with much enthusiasm. It is a great privilege to have the freedom to use a 20-meter high wall like a canvas. When I first began sketching, I actually had another idea in mind. But at that time, which was late 2019 and early 2020, the massive bushfires that started and took over Australia had gotten out of control.

The extreme heat and drought triggered by global warming had given rise to similar disasters in the United States and Brazil. Wild animals, whose habitat is already invaded by humans at a growing rate every day, were the major victims of these disasters. It is estimated that one billion animals died in Australia

and that the entire koala population came to the brink of extinction. Excruciatingly painful videos were posted on social media reporting on this horrific event.

Driven into action by all of this, I began to research the ways in which humans have been destroying wildlife over the past few centuries. What touched me most was the death in captivity in 2018 of Sudan, the last male member of the Northern White Rhinoceros species, now extinct in the wild. This incident inspired the title of the project: "I Shot the Last Rhino."

Ali Cabbar ile söyleşi

Interview with Ali Cabbar

Proje çevre ve artan nüfus sorunlarından referansla nesli tükenen hayvanlara odaklanıyor, bu soruna Yanköşe'nin duvarlarını bir ganimet odasına çevirerek referans veriyorsun. Aslında bu işin temelinde sömürgeciliğe de göndermeler var öyle değil mi?

Doğru tespit! Sömürgeciliğe ve emperyalizme dönüşen yeni sömürgeciliğe gönderme var. Bugünkü insanın atası 70 bin yıl kadar önce Afrika'dan çıkıp dünyaya yayıldı ve bu süreçte milyonlarca türü yok etti. Karınlarını doyurmak için başka çareleri yoktu diyerek onları hoş görebiliriz ama bugün, dünyanın “yuvarlak” olduğunu, tüm ekosistemlerin insanlık için vazgeçilmez olduğunu bilen, okulda öğrenen modern insanın, bu vahşeti hem de daha büyük hızla sürdürmesini korkunç buluyorum. Günde 150 canlı türünün soyunu tüketiyoruz! Büyük rakam!

Ben bu kıyımı avcılık ve ganimet odası referansı ile anlatmak istedim. Yanköşe, içe dönük haliyle bana ön duvarı yıkılmış bir odayı çağrıştırıyor. (O boşluğa şimdiye kadar neden bir bina dikilmemiş olduğu ise şaşkınlık verici ama hayırlı olmuş diyelim!) Avcılar, avladıkları hayvanların tahnit edilmiş kafalarını, bazen tüm gövdelerini evlerinde ya da av köşklerinin duvarlarında sergiler ve misafirlerine gururla hangi tarihte, hangi ülkede, ne zorluklarla vurduklarını anlatırlar, önünde poz verirler. Buna “avcılık sporu” deniyor. Tarihçesine girmek istemiyorum ama en belirgin örneklerini 18. yüzyılda Afrika'nın sömürgeleştirilmesinden sonra görüyoruz. Sömürgeciler, bir yandan ele geçirdikleri kıtada yaşayan insanları zincire vurup köle haline getirirken, bir yandan da çoğunu ilk kez gördükleri muhteşem hayvanları avlayıp, ganimet olarak ülkelerine götürüyorlar. Bugün Avrupa ve Amerika'da bunları sergileyen birçok “Doğa Tarihi” Müzesi var. Mesela Belçika'daki Afrika Müzesi'nde, Kongo'dan getirilmiş birçok hayvan türü, insan iskeleti ve çok değerli heykeller sergileniyor. “Black Lives Matter” hareketinin yükselmesiyle birlikte, bunların varlığı da yoğun bir şekilde tartışmaya açıldı. Ama bu başka bir konu.

Aslında mart ayında dördüncü projenin ardından bu projenin kurulumuna başlamamız gerekiyordu, ancak 2020 tarihinde hatırlanacak bir izle, covid-19 virüsünün sebep olduğu pandemiyle geldi, bu sebeple kurulum sürecimizde de beklenmeyen bir erteleme oldu. Bu pandeminin senin projende irdelediğin meseleyle de ilintili olduğunu düşünüyorum, bu beklenmedik sürecin projeye ne gibi etkileri oldu?

Kurulumu ertelemek zorunda kaldık çünkü 2020 Mart ayı insanlık tarihinin yaşadığı en korkunç salgınlardan birine sahne oldu. Hakkında hiçbir şey bilinmeyen ve aşısı olmayan bir virüs, bu söyleşiyi yaptığımız zamana kadar 600 bini aşkın insanın ölümüne yol açtı. Dikkatini çekirim, bunlar resmi rakamlar! Gerçek sayı mutlaka daha yüksektir.

The project focuses on animals facing extinction due to environmental problems and the increase in the human population. Your response to this issue is to transform the walls of Yanköşe into a trophy room. Would you say that the work also contains references to colonialism?

That is correct! There is a reference to colonialism and the neocolonialism that is now known as imperialism. The ancestors of contemporary humans left Africa 70,000 years ago and spread to the rest of the world, annihilating millions of species along the way. Maybe they were obliged by their need to feed themselves, and maybe we can tolerate that behavior on those grounds. But the fact that modern humans, who learn at school that the Earth is “round” and that all ecosystems are indispensable for all of humanity, continue this violence with even more impetus and fervor today, I find absolutely abominable. We are bringing 150 species to extinction every single day! It is a huge number.

I wanted to convey this massacre by referring to the practice of hunting and the trophy room in particular. Yanköşe, with its inverted angle, evokes for me the image of a room with a demolished façade. (It is a wonder –and a blessing nonetheless– why a building has not yet been erected in that space!) Hunters exhibit the stuffed heads and sometimes entire bodies of the animals in their homes or on the walls of their hunting lodges. They entertain their guests with proud stories of their kills, giving details about when, and where and how they did it, what challenges they overcame in the process. This practice is called “sport hunting.” I don't want to get into the history of it but suffice it to say that we can see its most pronounced examples after the colonialization of Africa in the 18th century. During that era, not only did the colonialists enslave the people already living on those lands they had confiscated but they also hunted some magnificent animals, most of which they were seeing for the first time and took their carcasses back to their countries as trophies. Today there are several “natural history” museums exhibiting these dead creatures both in Europe and the United States. For example, in the Africa Museum in Belgium, a whole range of animal species brought from Congo, human skeletons, and valuable sculptures are on display. With the rising of the “Black Lives Matter” movement, the time has come to discuss the existence of such phenomena. But that should be the topic of another conversation.

Actually, the setup of this project was scheduled for March. However, 2020 made its mark in world history with the Covid-19 pandemic, which caused a delay in our exhibition schedule. I think this pandemic is somehow relevant to the issues you engage with here. Tell us how this unexpected crisis affected your project.

We had to postpone the setup because March 2020 became the scene of one of the most horrific pandemics ever seen in the history of humankind. A virus that is completely unknown to us,

Covid-19’un Çin’deki bir et ve balık pazarından insanlara yayıldığına dair yaygın bir tespit var. Bu geleneksel pazarlarda maalesef birçok yaban hayvanın eti çok kötü ve sağlıksız ortamlarda satılıyor. Bunların videolarını haberlerde ya da internette muhakkak görmüşsündür; bazı virüsler hayvandan insana geçiyor, Covid-19’a yol açan korona virüs de bunlardan biri. Bu detay benim projeyi de bir parça etkiledi; on hayvan kafasının yanına kendi yüzümü de yerleştirdim. Hem suçlu hem de kendi aptallığının kurbanı insanın simgesi olarak...

Ben de tam bunu sormak istiyordum; işlerinde özne olarak kendini sıkça kullanıyorsun, bu projede de seni süper kahraman maskesine benzer bir maskeyle asılı başlardan biri olarak görüyoruz. Bu müdahaleyi biraz açıklar mısın?

2005’de AKM’de açtığım “Sürgünsel Varoluş” isimli sergim kendi geçmişimle bir tür hesaplaşma olduğu için işlerimde model olarak kendimi kullanmıştım. Anlattıklarım böylece daha gerçek olmuştü. Daha sonra bu anlatım biçimini içselleştirdim. Bu projeye kendimi eklemem, biraz önce de sözünü ettiğim gibi, Covid-19 salgını sonrasında oldu. Dünya çapında yaşanan ölümler, bunun yarattığı panik, çaresizlik, üç kuruşluk kâğıt maskeye muhtaç kalmak, tüm güçlü görünüşüne rağmen insanın ne kadar zavallı olduğunu gösterdi. Depoları tüm insanlığı birkaç kez öldürmeye yetecek kadar silah ve

and for which there is no vaccine, has at the time of this interview taken the lives of more than 660,000 people. And let me note here that this is only the official number! The real figure must be higher.

It is widely accepted that Covid-19 spread to humans from a meat and fish market in China. Unfortunately, in these traditional markets, a great number of wild animals are sold for their flesh under extremely unsanitary conditions. You must have seen videos of such scenes on the news or the web. Some viruses are transmitted primarily from animals to humans, and the coronavirus causing Covid-19 is one of those. This detail influenced my project to a certain extent: next to the heads of 10 animals I placed my own face as a symbol of guilty humans who are also victims of their own stupidity.

You often use yourself as a subject in your works. Here we see you as one of the mounted trophy heads, but wearing a mask resembling that of a superhero. Could you elaborate?

My exhibition “Exilic Existence,” held in AKM in 2005, was a kind of reckoning with my past. In that show I used myself as a model, which made what I wanted to say even more real. Including myself in this Yanköşe project was a step I took after the Covid-19 pandemic spread. Worldwide deaths, the state of panic and desperation, to be in dire need of a cheaply-made paper face mask; all of this served to demonstrate the actual weakness of human beings despite all appearances of strength and dominance. Nations, which are filled to the brim

mermi dolu olan ülkeler, kendileri üretmeye tenezzül etmedikleri maskeleri aylar sonra, virüsün çıkış noktası Çin’den almak zorunda kaldılar.

Kendi portremde yüzüme vuran gölge süper kahraman maskesi olarak yapılmadı ama senin sorun üzerine tekrar baktığımda hak verdim, gerçekten çok benziyor. Amacım portreyi diğer hayvan çizimleriyle ortak bir stilde buluşturmaya çalışmak, “hayvanlaştırmaktı.” Yoksa dünyayı kurtarmaya çalışmak gibi bir iddiam yok! Son gergedanı vuran katilin robot resmi desek daha doğru olmaz mı?

Kara mizah senin işlerinin alamet-i farikası diyebiliriz, sence “Son Gergedanı Ben Vurdum” önceki çalışmalarınla hangi ortak noktaları içeriyor?

Bu işe en yakın çalışma olarak 2014’de yaptığım “Moda Kurbanı” (Fashion Victim) adlı resmi örnek olarak gösterebilirim. Bir adam (modelin kim olduğunun tahmin et!), önünde *Hero* (Kahraman) yazılı tişörtü içinde gururla dikiliyor. Ama arkasını döndüğünde sırtında, *Traitor* (Hain) yazılı olduğunu görüyoruz. Web sayfamda görseli var. Herhalde bahsettiğin “kara mizah” sınıflandırmasına girer.

Bu arada sözünü etmeden geçemeyeceğim; bu sahne sonradan birebir gerçek oldu. 2016’daki darbe girişiminin ardından tutuklananlardan biri 2017’de mahkemeye çıkarılırken, önünde *Hero* yazan bir tişört giymişti. (Hemen belirteyim, benim çizdiğimle ilgisi yoktu, farklı bir

with enough weapons and bullets to kill the entire human race a few times over, had to buy those masks, which they couldn’t stoop to make themselves, several months down the line from China, the virus’s country of origin.

The shadow falling on my face in my own portrait was not made as a superhero mask but when I look at it again in the light of your question, I think you are right, it really does resemble one. My aim was to stylistically harmonize the portrait with other animal drawings, “animalize” it in a way. I mean, far be it from me to try to save the world! Perhaps we can call it the identikit of the murderer who shot the last rhino, don’t you think?

It would not be wrong to say that black humor is the trademark of your works. Where does “I Shot the Last Rhino” intersect with your earlier works?

As the work that stands closest to this one, I can cite the painting “Fashion Victim” from 2014. In it, a man (and guess who the model is!) is standing proudly in a T-shirt with the word “Hero” printed on it. But when he turns, we see the word “Traitor” written on the back. My website has an image of this. I guess that could be classified as “black humor.”

I must also mention that “Fashion Victim” was later translated into reality. One of the people arrested after the attempted coup in Turkey in 2016 went on trial in 2017 wearing a T-shirt on which the word “Hero” was printed. (Let me note here that it had nothing to do with my drawing; it was a completely different design.) The next day the press

Ganimet Odası

karakterlerini

yakından

tanıyalım

A closer

look at the

Trophy Room

characters

Dağ Gorili
Mountain Gorilla
Gorilla beringei beringei

Doğal ortam kaybı, savaş, iklim değişikliği, kaçak avcılık ve insanlardan geçen hastalıklar sonucu soyu tükenme tehlikesi altında. Doğada 1.000 civarında kaldığı tahmin ediliyor. Ruanda, Uganda ve Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nde yaşıyor. Endangered due to habitat loss, war, climate change, poaching, and disease. Population in the wild is around 1,000. Lives in Rwanda, Uganda, and the Democratic Republic of Congo.

Amur Leoparı
Amur Leopard
Panthera pardus orientalis

Kaçak avcılık, yasadışı yaban hayatı ticareti, orman kesimleri, yapılaşma ve aileiçi çiftleşme sonucu soyu ciddi tükenme tehlikesi altında. Doğadaki sayısı 90'ın altında. Güneydoğu Rusya ve Çin'de yaşıyor. Critically endangered due to poaching, illegal trade, forest degradation, development projects, and inbreeding. Less than 90 remain in the wild. Lives in southeastern Russia and northern China.

Kutup ayısı
Polar bear
Ursus maritimus

İklim değişikliği kaynaklı deniz buzı kaybı ve petrol arama çalışmalarının ortaya çıkardığı risk yüzünden soyu tehdit altında. Doğadaki sayısı 22.000-31.000 arasında kabul ediliyor. ABD (Alaska), Kanada, Grönland, Norveç (Svalbard) ve Rusya'nın Kuzey Kutup bölgelerinde yaşıyor. Vulnerable due to loss of sea-ice habitat resulting from climate change and oil exploration work. Population in the wild is estimated at 22,000 to 31,000 individuals. Lives in five nations across the Arctic: the U.S. (Alaska), Canada, Russia, Greenland, and Norway (Svalbard).

Kuzey Beyaz Gergedanı
Northern White Rhinoceros
Ceratotherium simum cottoni

Yasal ve kaçak avlanma ve doğal ortam kaybı sonucu soyu teknik olarak tükendi. 2018 Mart'ında son erkeğin ölümünden sonra geride kalan iki dişi Kuzey Beyaz Gergedanı yaşamlarını Kenya'daki Ol Pejeta Koruma Alanı'nda sürdürüyor. Eskiden Uganda, Güney Sudan, Orta Afrika Cumhuriyeti ve Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nde yaşardı. Extinct in the wild due to hunting, poaching and habitat loss. After the death of the last male in March 2018, there were only two female Northern White Rhinos, living under protection in the Ol Pejeta Conservancy in Kenya. Formerly found in Uganda, South Sudan, Central African Republic, and Democratic Republic of Congo

Sumatra Kaplanı
Sumatran Tiger
Panthera tigris sumatrae

Kaçak avcılık, yağ palmyesi çiftliklerinin neden olduğu doğal ortam kaybı ve beslenmek için avlayabileceği hayvan sayısının azalması sonucu soyu ciddi tükenme tehlikesi altında. Doğadaki sayısının 400'den az olduğu tahmin ediliyor. Endonezya'nın Sumatra adasında yaşıyor. Critically endangered due to poaching, habitat loss caused by palm oil plantations, and prey-base depletion. It is estimated that less than 400 remains in the wild. Lives on the island of Sumatra in Indonesia.

Sumatra Orangutanı
Sumatran Orangutan
Pongo abelii

Orman kesimleri kaynaklı doğal ortam kaybı, yağ palmyesi işletmeleri, kaçak avcılık ve yasadışı hayvan ticareti sonucu soyu ciddi tükenme tehlikesi altında. Doğadaki sayısı 7.500 olarak tahmin ediliyor. Endonezya'nın Sumatra adasında yaşıyor. Critically endangered due to habitat loss through deforestation, palm oil plantations, poaching and illegal pet trade. Population in the wild is about 7,500. Lives on the island of Sumatra in Indonesia.

Afrika Aslanı
African Lion
Panthera leo

Doğal ortam kaybı ve parçalanması, yasadışı yaban hayatı ticareti ve insan-yaban hayatı çatışması sonucu soyu tehdit altında. Doğadaki sayısı 20 bin civarında. Eskiden Afrika'nın neredeyse tamamında yaşıyordu, ancak tarihi yayılım alanının yüzde 95'inde ortadan kalktı. Günümüzde, en büyük beş nüfusun üçü Tanzanya'da olmak üzere sadece Sahra altı Afrika'da yaşıyor. Vulnerable due to habitat loss and fragmentation, illegal wildlife trade and human-wildlife conflict. Around 20,000 left in the wild. Once spread across Africa, they have vanished from more than 95 percent of their historic range and are now found only in sub-Saharan Africa, with three of the five largest populations in Tanzania.

Anadolu Yaban Keçisi
Bezoar ibex
Capra aegagrus aegagrus

Yasal ve kaçak avlanma, besi hayvanlarıyla otlak rekabeti, orman kesimi ve tarla açma kaynaklı doğal ortam kaybı nedeniyle soyu tehdit altında. Doğadaki sayısının 10 bin yetişkinden az olduğu tahmin ediliyor. Evcil keçinin atası ve boynuzlarının görkeminden dolayı popüler bir av hayvanı. Anadolu'nun dağlarında ve Orta Doğu'da yaşıyor. Vulnerable due to hunting, poaching, competition for food with domestic livestock, and habitat loss from logging and land clearing. Total population is believed to be less than 10,000 mature individuals. It is a popular trophy-hunt target, and is the main ancestor of the domestic goat. Lives in the mountains of Asia Minor and across the Middle East.

Grevi Zebrası
Grévy's Zebra
Equus grevyi

Besi hayvanlarıyla otlak rekabeti kaynaklı doğal ortam kaybı ve onlardan geçen hastalıklar sonucu soyu tükenme tehlikesi altında. Doğadaki nüfusu 2.500 olarak tahmin ediliyor. Etiyopya ve kuzey Kenya'ya özgü, eskiden Eritre, Cibuti ve Somali'de de yaşıyordu. Endangered due to habitat loss to livestock grazing, and transmitted diseases. Population in the wild is estimated at 2,500 individuals. Native to Ethiopia and Northern Kenya, and formerly found across Eritrea, Djibouti, and Somalia.

Kordofan Zürafası
Kordofan Giraffe
Giraffa camelopardalis antiquorum

Tarla açma kaynaklı doğal ortam kaybı, insan-yaban hayatı çatışması, iç savaşlar ve kaçak avcılık sonucu soyu ciddi tükenme tehlikesi altında. Doğadaki sayısı 2.000 civarında. Kamerun, Çad, Orta Afrika Cumhuriyeti ve Sudan'da yaşıyor. Critically endangered due to habitat loss through expanding agriculture, human-wildlife conflict, civil unrest, and poaching. Around 2,000 left in the wild. Lives in Cameroon, Chad, Central African Republic, and Sudan.

İnsan
Human
Homo sapiens

Ciddi tehlike! Tüketim tutkusu sonucu doğal ortamı tahrip ediyor, evcilleştirdiği bitki ve hayvanlar dışında tüm türleri yok ediyor. Doğayı geri dönülemeyecek şekilde değiştiriyor. Şu andaki nüfusu 7,8 milyar. Afrika'da ortaya çıktı ama tüm iklim koşullarında yaşayabiliyor. Yakın gelecekte diğer gezegenlere de göçmesi bekleniyor. Critically dangerous! Destroys natural environment due to insatiable consumption habits and kills all the animals and plants that are not domesticated by the species. Changes nature irrevocably. Current population is 7.8 billion. Evolved in Africa, now lives worldwide, expected to live on other planets in the near future.

tasarımdı.) Ertesi gün basında olay oldu. Siyasetçiler tepki gösterdi, tişört yasaklandı, pazarlayıcı firma internetten satışı durdurdu, bu olaylardan haberi olmadığı için aynı model tişörtü giyen onlarca genç, gizli örgüt üyesi olabilecekleri şüphesiyle karakola çekildi. Daha sonra siyasi protestolar başladı ve İngilizce *Traitor* yazılı tişörtler bastırılıp, boğazından ip geçirilerek temsili darağaçlarında sallandırıldı. Ağzım açık izledim. Buna da “kapkara mizah” diyebiliriz herhalde...

Kamusal alanda çalışmak nasıl bir deneyim, mutlaka akılda tutulması, dikkat edilmesi gereken şeyler neler?

Bu benim ikinci kamusal alan çalışmam. 2007’de Brüksel’deki Magritte Müzesi’ne bitişik parkta, “Strawberry Fields [ge.net.i.cal.ly.mod.i.fied]” yerleştirmesini göstermiştim. Her birini tek tek boyadığım 300 ahşap çileği parktaki ağaçların dallarına tutturmuştuk. GDO’lu ölü doğa serimin parçalarından biriydi ve bir ay asılı kalmıştı. Geçen sene koleksiyoner Ömer ve Ayşegül Özyürek’in Seyrantep’e’deki sanat alanı Adas’ta açtığım sergiyi görenler bu çilekleri hatırlayacaktır.

Her mekânın kendine özgü teknik veya yasal kısıtlamaları oluyor ve projeyi bunlara uydurmak gerekiyor. Güvenlik çok önemli, yani sergilenen eserlerin hava koşullarına dayanıklı olması lazım. Yanköşe için düşünürken ilk tepkim daha önceki projelerden farklı bir şey yapmak oldu haliyle. İçe dönük köşeyi nasıl daha görünür kılabilirim, oradan taşıtla ya da yürüyerek geçen birinin dikkatini nasıl çekebilirim diye kafa yordum ve büyük tuvalerde karar kıldım.

İçerik açısından, doğal olarak her sanatçı kendi tarzını ve kişiliğini ortaya koymak zorunda. Genelde politik işler yaptığım ve bir zamanlar koca fırçalarla sloganlar yazarak birçoğunu kirlettiğim için “duvar” benim açımdan çok özel ve demokratik bir “medium.” Sokaktan geçen ve hayatında tek bir galeriye, müzeye dahi gitmemiş ve gitmeyecek olan insanlara sesleniyor. Bir yandan sınırsız imkanlar verirken, bir yandan da çok genel bir kitleyi hedeflediği için kısıtlıyor. Ne kadar maket, eskiz yaparsanız yapın, projenin estetik olarak başarılı olup olmadığını asmadan anlayamıyorsunuz.

Transit geçilen bir alan için tasarladığın bu projeye izleyicinin nasıl tepki vereceğini düşünüyorsun?

Trafik ışıkları nedeniyle araçların uzun süre beklemek zorunda kaldığı bir cadde üzerinde olması doğal bir izleyici kitlesi sağlıyor. Otobüsün ya da arabanın içinde beklerken gözü takılan insanların kısa bir an için bile olsa duvardaki hayvanları tanımaya çalıştığı, neden

went crazy about this. Politicians spoke up, the T-shirt was banned, the marketing firm stopped its online sales, and dozens of young people wearing it completely unaware of this incident, were hauled in under the suspicion of membership in criminal organizations. Political demonstrations soon followed suit. T-shirts printed with the word “Traitor” were hung from gallows by a noose made of rope to represent executions. Just watching all this, I was absolutely stupefied. I guess we can also call this “sheer black humor.”

The Yanköşe project involves a display in a public space. How does that experience differ and what are the most important things to pay attention to as an artist?

This is my second work on a public site. In 2007, in the park adjacent to the Magritte Museum in Brussels, I showed the installation “Strawberry Fields [ge.net.i.cal.ly.mod.i.fied].” We attached 300 wooden strawberries individually hand-painted by me to the branches of the trees in the park. It was a piece in my genetically modified “still life” series and it stayed up there for one month. Those who saw my exhibition last year at Adas, the collectors Ömer and Ayşegül Özyürek’s arts venue, will remember these strawberries.

Every venue has its own technical and legal limitations and it is necessary to adapt the project accordingly. Safety is paramount. In other words, the exhibits must be able to endure the elements. When I started thinking about Yanköşe, my natural response was to make something quite different from the previous projects that had been shown there. I thought about how to give that inverted corner more visibility, how to attract the attention of passers-by in vehicles or on foot. Then I decided on large canvases.

In terms of content, every artist must express their unique style and character. Because I generally make politically engaged works and tainted many walls with boldly painted slogans during my university years, “the wall” is a very special and democratic “medium” for me. It speaks to people passing through the streets, who may have never been, nor are likely to go, to a gallery or a museum in their lives. On the one hand, it offers unlimited possibilities; on the other hand, it has limitations because it is seen by a very general audience. Regardless of how many models you make or sketches you draw, you cannot discern whether the project is esthetically accomplished until you install it.

How do you think the audience will respond to this project, which you designed for a space that people pass while in transit?

The fact that it is located on a street where vehicles have to wait for prolonged amounts of time at traffic lights creates a natural audience. People sitting inside buses or cars may catch a glimpse of the scene, try to make out the animals and speculate on why they are there. People working in the

orada oldukları konusunda fikir yürüttüğü bir ortam yaratabilir. Etraftaki işyerlerinde çalışanlar ve yürüyerek geçenler projenin ismini de okuyabilecekleri için daha avantajlı olacaklar. Soyu tükenen çok hayvan var ama ben insanların ve özellikle çocukların daha kolay tanıyabileceği, yüzlerine aşına olduğu hayvanları seçtim.

Uzun yıllardan beri yurtdışında yaşıyorsun ve sanatçı kimliğinin yanında grafik tasarımcı ve illüstratör olarak da çalıştın, bu tecrübelerinin sanatsal pratiğine, üretim esnasında odaklandığın meselelere nasıl etki ettiğini düşünüyorsun?

İnsanı değiştiren şey alettir derler. Ya da insan alet kullanan hayvandır. Ben de yıllarca bilgisayar ekranı önünde çalışınca, bilgisayar kullanan sanatçı oldum. Bunda garip bir şey yok tabii. Bugün neredeyse tüm sanatçılar, özellikle fotoğraf ve video sanatçıları bilgisayar kullanıyor. Ama ben “çizgi” sanatçısıyım. Fazla detayı olmayan yalın çizgilerim var. Bilgisayarda çizim yapmam için pek bir neden yoktu ama burada mesleki deformasyon devreye girdi. Acele yetiştirilecek gazete grafikleri yapa yapa, sağ elimin altındaki fareyi kalemnden daha iyi kullanır hale geldim. Sol elimin parmakları da *shortcut* (kısayol) ustası oldu. Yaptığım eskizleri taradıktan sonra, illüstrasyonları da ekranda çizmeye başladım. Bu bana renklerle oynama, hatalarımı düzeltme fırsatı ve alışkanlığı verdi. Bazen kâğıt üzerine “gerçek” kalemle çizim yaparken hata yaptığımda, sol elimin parmakları yine “gerçek” masanın üzerinde, *Command Z* tuşunu arıyor.

Grafik tasarımcı ve çizir olmak benim tüm sanat pratiğimi belirledi. Aslında buna özgün baskıyı ve matbaalarda kazandığım tecrübeyi de eklemem lazım. Gazete ve dergilerde çalışırken günlük haberleri izleme zorunluluğu ve cep telefonunun icat edilmediği eski günlerden kalma okuma alışkanlığım sayesinde, üzerinde çalışabileceğim yüzlerce konu bulabiliyorum.

Bu projenin temel meselelerinden biri de birlikte yaşama fikri; içinde bulunduğumuz bu dönemde sence bu kavram başka bir noktaya evrildi mi; yeni normal dediğimiz bu sürecin birlikte yaşamaya etkileri nasıl olacak dersin?

Hayatımda romantik birçok idealin peşinden gittim ama bu “yeni normal” denilen kavram beni ikna etmiyor. Basının uydurduğu, felsefi ya da sosyal içeriği olmayan bir başlık gibi görünüyor. İnsanlığın şimdiye kadarki tarihine baktığımda çıkardığım sonuç, “yaptıkları yapacaklarının garantisidir.” Umarım yanılıyım. Ama korona yasaklarını az bir şey gevşettiklerinde ne olduğunu gördük; anında eski normale döndük.

neighborhood or pedestrians will be at an advantage as they will be able to read the title of the project. There are many species that are going extinct, but I chose animals with familiar faces that will be easily recognized by people, especially children.

You have been living abroad for many years. In addition to your artistic practice, you also worked as a graphic designer and illustrator. How do you think these experiences have shaped your art and the way you approach a subject matter?

They say that what changed the human being was the tool, or that a human being is an animal who can use a tool. I have worked for many years in front of a computer screen and ended up as an artist who uses a computer. Not that there is anything strange about that. Today nearly all artists, and especially photography and video artists, use computers. However, I am a “drawing” artist. My drawing is simple and pure, not intricate with too much detail. There was not much of a reason for me to do drawings on the computer but at that point, my old work habits kicked in. Having done newspaper graphics on tight deadlines for so long, I had become more dexterous with the mouse in my right hand than a pen. Fingers on my left hand were masters of the shortcuts. After scanning my sketches, I began to draw my illustrations on-screen that gave me the opportunity to play with colors and correct any errors. Sometimes when I am drawing on paper with a “real” pen, I make a mistake and I find myself searching for the *Command Z* button on the “real” desktop with the fingers of my left hand.

Being a graphic designer and illustrator defined my entire artistic practice. In fact, I must also add to that artistic printmaking and the experience I gained working at newspapers and magazines. Thanks to keeping up to date with daily news, a basic obligation if you are working in the media, and my reading habit, developed during the pre-smartphone era, I can find hundreds of topics I would like to work on today.

One of the key issues of this project is the idea of co-habitation. In current times, do you think this concept has evolved to another level? How might “the new normal” affect co-habitation?

I have walked the path of many romantic ideals in my life, but I am not quite convinced by this concept called the “new normal.” It sounds like a title made up by the press, devoid of any philosophical or social content. When I look at the history of humankind so far, I conclude that “what they have already done shows what they will do in the future.” I hope to be proven wrong. However, we saw what happened when they relaxed the corona restrictions only a little bit; we immediately reverted to the old normal.

Sumatra’da palmiye yağı üretimi uğruna orangutan soyunu tüketmek üzereler. Palmiyeleri başka bir yere ekebilecekken, keresteden de kâr etmek için orangutanların yaşadığı ormanları kesiyorlar. Boynuzu yüzünden avlanan Kuzey Beyaz Gergedanı biraz önce söylediğim gibi, tür olarak yok oldu. Amazon yağmur ormanları dakikada bir futbol sahası büyüklüğünde tahrip ediliyor. Kuzey Kutbu eridi, anında petrol kuyuları açmaya başladılar. Bu projeye sonradan dahil ettiğim Anadolu Dağ Keçisini “spor amaçlı” vurmanın ve kafasını keserek duvara asmanın fiyatı 10 bin dolar. Maksat turizm gelişsin! Her şeye rağmen umudumuzu yitirmemeliyiz. Greta Thunberg gibi çevre konularına ve dünyanın geleceğine kafa yoran gençlerin sayısı az değil. Eminim bu kuşak birçok şeyi değiştirecek. “Son Gergedanı Ben Vurdum” projesi belki Kahve Dünyası’nın kaldırımından geçen bir ilkokul öğrencisinin belleğinde iz bırakarak bu mücadeleye katkı yapabilir.

In Sumatra, they are about to bring the orangutan to extinction for the sake of palm oil production. When they can easily plant the palm trees elsewhere, they cut down the forests that are home to orangutans just to make a profit on timber. As I mentioned before, the Northern White Rhinoceros became extinct as a species because they were hunted for their horns. An area of Amazon rainforest roughly the size of a football pitch is now being cleared every single minute. The North Pole ice cap melted down, and they immediately set to drilling oil wells. The fee for a tourist to shoot an Anatolian Mountain Goat (the Bezoar Ibex in the installation) for sport in the hopes of displaying its severed head on a wall is \$10,000. All for the sake of tourism! Despite it all, we must not lose hope. The number of youths like Greta Thunberg, who engage in environmental issues and concern themselves about the future of the world, is not small. I am convinced that this generation will change many things. My “I Shot the Last Rhino” project may make its mark in the mind of a youth walking along the pavement of Kahve Dünyası, and thus contribute to the future of this battle.

Ali Cabbar

İstanbul doğumlu Ali Cabbar, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi’nden mezun oldu. 1988’de Melbourne’a, ardından Brüksel’e yerleşti ve burada üç yıl RHoK Akademi’nin gravür ve taşbaskı atölyesine devam etti. Sanat üretiminin yanı sıra, Wall Street Journal, International Herald Tribune ve Herald Sun gazetelerinde grafik tasarımcı, illüstratör ve sanat yönetmeni olarak çalıştı.

1987’de İstanbul’da, 1989’da Melbourne’da açtığı ilk sergilerinden bu yana birçok işinin öznesi kendisidir. Yapı Kredi Kültür Sanat’daki 2010 tarihli Huzursuz Gölge sergisi Türkiye’nin politik geçmişiyile kişisel hesaplaşmasını yansıtır. Depo İstanbul’daki 2016 sergisi Tıpsız ise, parti amblemleri ve afişleri yoluyla Türkiye’nin siyasi tarihine grafik bir bakış niteliği taşır. 2019’da Split Güzel Sanatlar Müzesi’nde gösterdiği araştırma odaklı ELDORADO: A Wor{}}d Game projesinde, Dolapdere’den yola çıkarak kentsel soylulaştırmada sanatçının rolünü inceler. Aynı yıl İstanbul Adas’ta ilk kez gösterdiği 20 yıllık projesi MONSTER [ge.net.i.cal.ly.mod.i.fied]’da GDO’lu gıda ürünlerine çağdaş bir Ölü Doğa olarak yaklaşır.

Ali Cabbar, farklı teknikler kullanarak ürettiği işlerinde politik ve sosyal konuları didaktik olmayan bir tonda ele alır. Anlatımını kara mizah ve sembollerle zenginleştirir. Görünenin ardında saklı olanı açığa çıkartması için izleyiciyi kışkırtır.

Zamanının büyük kısmını Brüksel’de, bir kısmını İstanbul’da geçiren sanatçı her iki şehirde de üretimine devam ediyor. Son Gergedanı Ben Vurdum, sanatçının 2007’de Magritte Müzesi’ne bitişik parkta gösterdiği Strawberry Fields yerleştirmesinin ardından ikinci kamusal alan projesidir.

www.alicabbar.com

Ali Cabbar was born in Istanbul and graduated from Marmara University’s Faculty of Fine Arts. He moved to Melbourne, Australia, in 1988, and later to Brussels, where he took part in engraving and lithography workshops with the RHoK Academy for three years. He worked as graphic designer, illustrator and art director for The Wall Street Journal, The International Herald Tribune and The Herald Sun while pursuing his art.

Since his first exhibitions in Istanbul (1987) and in Melbourne (1989), Ali Cabbar has been using his body as a subject in most of his works. His 2010 show, Disquiet Shadow, at Yapı Kredi Kültür Sanat in Istanbul expresses his personal reckoning with Turkey’s past politics. Ugly, exhibited in 2016 at Depo Istanbul, offers a “graphical” look at Turkey’s political history through election posters and party logos. ELDORADO: A Wor{}}d Game project, shown at Split Fine Art Museum in Croatia, in 2019, takes its inspiration from an Istanbul neighborhood, and questions the role of the artist in urban gentrification. MONSTER [ge.net.i.cal.ly.mod.i.fied], a 20-year-long project that was shown the same year at Adas for the first time, approaches GMO food as contemporary “still life.”

Ali Cabbar is a mixed-media artist, who addresses political and social issues in his work. Employing symbols and black humor, he uses a nondidactic narrative to provoke the viewer to search for what is hidden behind the obvious.

He lives in Brussels with long stays in Istanbul and works in both cities. I Shot the Last Rhino is his second public-space project after the Strawberry Fields installation shown at a city park adjacent to the Magritte Museum in Brussels, in 2007.

www.alicabbar.com

SON GERGEDANI BEN VURDUM I SHOT THE LAST RHINO Ali Cabbar / Temmuz – Aralık 2020 July – December 2020 /

SEÇİCİ KURUL SELECTION COMMITTEE Dilara Altıncılıç Kutmangil, Kaan Altıncılıç, Evrim Altuğ, Fulya Erdemci, Bülent Erkmen /

PROJE KOORDİNATÖRÜ PROJECT COORDINATOR Tuna Ortaylı Kazıcı / GÖRSEL KİMLİK TASARIMI VISUAL IDENTITY DESIGN

BEK Tasarım / ARAŞTIRMA RESEARCH Fahire Kurt / SON OKUMA PROOFREADING Susanne Fowler / FOTOĞRAF PHOTOGRAPHY

Flufoto / ÇEVİRİ TRANSLATION Aslı Mertan / PRODÜKSİYON PRODUCTION Fiksatif

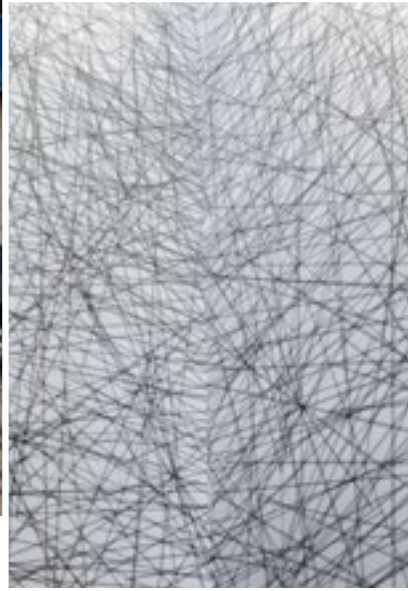
YANKÖŞE GÜNCEL SANAT PROJESİ;
YANKÖŞE CONTEMPORARY ART PROJECT
BEKLENMEDİK, DENEYSEL GÜNCEL
OPENS UP A SPACE OF EXPRESSION
SANAT ESERLERİ ÜRETEN SANATÇILARA
FOR ARTISTS WHO PRODUCE
BİR İFADE ALANI AÇIYOR. HER SENE
UNEXPECTED, EXPERIMENTAL
İKİ FARKLI SANATÇININ
CONTEMPORARY ARTWORKS.
PROJESİNİ AĞIRLAMAYI HEDEFLEYEN
YANKÖŞE HOSTS THE WORKS OF
YANKÖŞE, TÜRKİYE'DE
TWO DIFFERENT ARTISTS EVERY YEAR,
ÖRNEĞİ AZ BULUNAN KAMUSAL
AND IS AMONG THE FEW PUBLIC
SANAT PROJELERİNDEN BİRİ.
ART PROJECTS IN TURKEY.”

“Tek Göz Oda”

NERMİN ER

EYLÜL 2017 - MART 2018

“AYRIYRIBİRARADA –

harfler, sayılar, noktalama ve
diğer işaretler”

ÖZLEM GÜNYOL & MUSTAFA KUNT

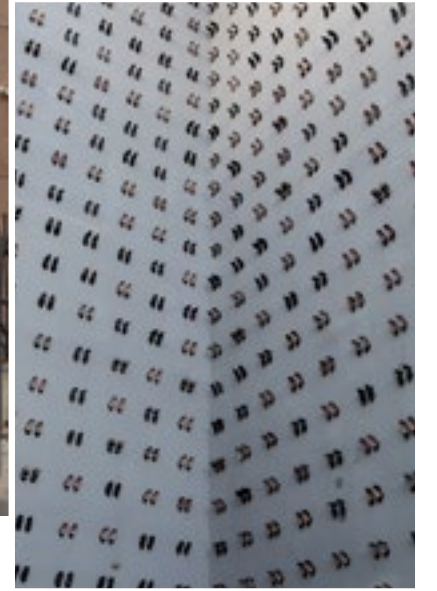
MART - EKİM 2018

“Yağmur Duası”

SO? MİMARLIK VE FİKRİYAT

KASIM 2018 - MART 2019

“İsimsiz”

VAHİT TUNA

EYLÜL 2019 - MART 2020

yankose.org

[instagram.com/yankoseprojesi](https://www.instagram.com/yankoseprojesi)

#yankoseprojesi